

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Veritatis eiusdem argumenta plura statuuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN IV.

Veritatis eiusdem argumenta plura statuuntur.

1. Tercio argumentor: Carentia contingens decreti diuini de productione Petri, vel alterius mundi pure possibilium non fiat formaliter in politico impedimento decreti diuini, sed in pura omissione decreti diuini de existentia Petri, aut alterius mundi pure possibilium: ergo carentia rei contingens vniuersum non fiat in aliquo politico impedimento decreti diuini, sed in puro non esse, seu negatione, ac non esse decreti diuini de Petri, vel alterius mundi existentia: imo, cum non alia sit ratio de carentis contingentibus aliam rerum, idem de omnibus, ex eo antecedenti inferitur. Suadetur antecedens: quia nullum decretum, quod de facto est, de rerum existentis pugnat cum decreto de Petri, vel mundi illius existentia. Sed ne recurratur ad inexplicabilem illud speciale tendendi modum decreti cuiusvis diuini. Probatur vterius illa minor, atque occurrat alteri solutioni: quia in Deo datur libertas contradictionis nec solum contrarietatis erga Petri, vel alterius mundi, atque rei cuiusvis productionem, vel decretum de ea producenda: at, si carentia decreti sit formaliter decretum aliud positum, decreto de re producenda oppositum, non autem putum non esse eius decreti, non erit in Deo libertas contradictionis, sed solum contrarietatis: ergo carentia decreti de Petri, aut cuiusvis mere possibilis productione non fiat formaliter in decreto opposito, sed in pura carentia eius decreti. Maior (licet consequentia) ergo, sicut alia plura firma in Philosophia, & Theologia passim negetur ab aduersariis negantibus Deo pura omissionis possibilitatem) probatur facile. Tum, quia perfectio libertatis est, ac proinde in creaturis liberis eam aduersarij admittunt: Tum, quia cum perfectio earum sit, quæ nullam dicunt imperfectionem, Deo summe perfectio libero denegari non potest: id quod vrbegimus adhuc n.4.

2. Et sane nescio, quo pacto in hac sententia libertas contradictionis humana admitti, saluamque possit. Idcirco quantum argumentum contra ipsam instituendum ita erit. In creaturis liberis potest esse libertas contradictionis: atqui, si omisso, & carentia actus formaliter sit in aliquo decreto, vel prædicto diuino, nequit esse in creaturis liberis contradictionis libertas: ergo non fiat formaliter pura omisso actus in aliquo decreto, vel prædicto diuino. Minor probatur: quia libertas contradictionis est potestas indifferens operantis, seu in operante ad vtrumlibet ex oppositis extremis contradictionis, vt Philosophis, Theologisque omnibus, etiam aduersariis est in confesso: atqui, si omisso, seu carentia actus sit formaliter in decreto, seu aliquo prædicto diuino, nec est potestas indifferens creature libere, seu in creatura libera, imo neque esse potest, ad vtrumlibet ex extremis oppositis contradictionis, nempe actus, & omissionis, seu carentie actus: ergo neque est libertas contradictionis. Consequentia est certa. Minor ostenditur. Nam, si consistat formaliter omisso, seu carentia actus in decreto, vel alio quouis diuino, libero etiam, potestas illud apponendi, vel secus, non est potestas, seu in potestate creature libere, sed Dei: ergo, si in eo formaliter sit omisso, seu carentia actus creature libere, non est potestas creature libere, siue in creatura libera ad omissionem, seu carentiam actus: ergo neque potestas ad vtrumlibet. Quod si libertatem creaturæ componi satis dicat ex potestate creature libere ad vnum extremum, & Dei ad aliud, gratulabantur tibi prædere minantes, tam Thomæ, quam Caluini.

3. Arguo quinto. Si Deus creata omnia in nihilum relinqueret, nihil esset positum adhuc in Deo, quo ea formaliter à rebus remouerentur: ergo eorum carentia non fiat formaliter in decreto, seu aliquo politico diuino. Probatur antecedens: formale non esse creaturatum aliquando, & à parte ante, & à parte post definit

esse: sed nullum decretum, aut prædictum diuinum definitur definit per æternitatem: ergo nullum prædictum, seu decretum diuinum est formale non esse creaturatum. Dices decretum esse formale non esse creaturatum pro duratione solum, pro qua efficaciter vult creaturam non existere: pro quo solum eius existentiam impedit, ac formaliter remouet, seu virtute actiua decreti, suam applicat efficaciam. In efficientia locum haberet solutio. In effectu formali formæ locum non habet. Posita enim forma & subiecto, vel inhærentis, vel denominationis, nequit non effectus formalis, vel phylis, vel denominationis apponi. Quod si circumstantia talis durationis, vel eius defectus tanquam determinans requiritur, vt remoueantur ab existentia creature iam negatio durationis nec solum decretum formale erit carentia creaturatum, ac de non esse, seu carentia durationis redibit questio: an sit in solo decreto diuino, an requiratur vterius aliquid determinans per modum circumstantie: quidque illud sit quia positum nihil distinctum a Deo est, neque duratio, si à rerum existentia distinguitur: negatiuum autem, si in solo decreto, aut alio quouis prædicto diuino consistat omnia fuerunt quando creature existerent: quo effugium ad tempus, seu durationem, etiam imaginariam, diuersam, præiudicatur: quia, cum duratio imaginaria sit solum duratio possibilis, eius possibilitas identificatur cum Deo in aduersariorum sententia: quare, & existit, sicut diuina cetera, ab æterno, nedum quandiam creata existerent: simile argumentum fieri potest de æternitate à parte ante, qua nihil productum à Deo fuit.

4. Sexto argumentor: omnia contingentia posita possunt simul deficere, ac non esse: at tunc nullum esset decretum Dei: ergo ceterorum contingentium defectus, ac non esse non fiat in decreto Dei: consequentia est legitima: quia nihil sine sua formalitate, seu forma esse potest: ergo si formalitas non essendi ceterorum, siue eorum carentia formaliter sit in decreto Dei, nullo existente decreto Dei nulla esset ceterorum carentia. Minor probatur: quia omnia decreta Dei contingentia sunt: ergo omnibus contingentibus simul deficientibus nullum decretum Dei existeret, atque omnia deficerent: maior sola, in aduersariorum sententia probatione eget, quatenus defectum omnium simul decretorum Dei continet. Eam vero, quoad hanc partem sic proba. Ponit Deus circa omnes suos actus liberos pure omissione se habere, omitendo eos omnes, qui circa objecta, quæ libero amore, vel odio prosequitur versantur. Item, neque creatum aliquid, neque cuncta physica, infinitam habent turpitudinem, neque bonitatem, quæ Dei voluntas rapitur ad amandum, vel odio habendum. Secundo: quia, si Deus ad aliquid creatum amandum, vel odio habendum cogere, voluntatis, & arbitrii sui perfectæ, & omnino dominus non esset: imo imperfectus longe, quam nos nostri arbitrii, & voluntatis, dominum haberet, qui muscam, vel quidvis aliud creatum amare, vel odisse non cogitur. Denique, si omnes actus Dei bonitatis æqualis adituantur, ac Deus ad vnum vel alium oppositum habendum cogatur, non adeo facile alterutrum laudabilitas saluabitur in plarium, & Recentium, quibuscum agimus, sententia, cum tantum bonitatis necessario apponere alio actu debeat, si hunc, quoniam apponit, omitat: quare nulla moralis, vt hi aiunt, in alterius appositione præ alio erit, etiam physica sit libertas.

5. Denique eadem maior illius pars egregie ad hominem contra Recentis hosce ab ingeniosis aliis Recentioribus discipulis nostris, in hunc fere modum probatur: quia necessitas Dei non omitendi omnes suos actus liberos simul, & collectivè, sed apponendi vnum actum, si alium apponat, nequit esse maior, quam necessitas non coniungendi duplex contradictorium, siue necessitas, quod ex suppositione, quod non sit alterum contradictionis extremum, non possit non apponere aliud: atqui in horum Recentium sententia possunt, duo extrema contradictoria simul, & collectivè non apponi, neque ex suppositione vnius extremi contradictionis non apponere, alterum necessario esse apponendum: ergo possunt decreta diuina omnia collectivè, ac simul deficere, ac non apponi, seu non esse. Minor probatur: quia Recentis isti aliter fieri posse, quod pro aliquo instanti determinatoneurum & duobus contradictoriis existat, siue quod ne-

ORTEGA
In A. pari
D. VIa

que hoc contradictionis extremum, neque alterum ipsi contradictorie oppositum extremum addit, quia, inquit, hodie, neque datur contradictorium existentie Adami pro ea mensura durationis, qua existit, neque Adami existentia pro eadem mensura: ac proinde utrumque contradictionis huius extremum hodie simul non est. Hoc argumentum ad hominem appositum, quia absolute falso principio contra totam Philosophiam innititur: *Dua propositiones contradictoriae falsificari simul in uno instanti queunt.* Id quod eorum ratione leuiter quidem probat: cum certissimum sit propositionem negatiuam existentie Adami pro ea duratione qua existit verissimam in hoc instanti esse, imo necessariam: cum sit negatiua in materia impossibili, scilicet conjunctionis duarum partium durationis in instanti eodem.

6. Septima nostre conclusionis ratio sit, quam perfectius promissum cert. 1. n. 2. atque ex opposito principio per se noto, & stata lege contradictorium delimitur. Est enim eadem cum illo principio, *quodlibet est, vel non est*: nimirum, non posse dari duo contradictoria simul falsa magis quam simul vera. Sed in hac Recentium sententia possunt dari duo contradictoria simul falsa: ergo eorum sententia est falsa manifeste. Probatur minor: quia in hac sententia, vt ab aliquibus eorum, & Complutensibus, & Salmantinis admittitur, carentia cuiusvis contingentis est, & decretum, & scientia utrumvis scilicet, & quiddam diuinum est impossibile cum rei contingentis existentia: ac proinde dabitur in horum sententia plura non esse, seu carentia plures existentie rei contingentis: quod est dari plura contradictoria existentie cuiusvis creature contingentis. Atque vniuersum idem contra omnes, huius sententie Recentiores euincitur: quia, etsi in decretis solum impossibilem contingentium carentie constituantur, cum rei cuiusvis existentie decreta plura Dei, ex variis finibus, & motibus habiti repugnare nequeant, plura etiam contradictoria illius admitti ab hisce omnibus necessario debent. Tum scienequeunt vnius rei plura contradictoria dari, quin simul duplex contradictorium falsificari possit: vidimus citato n. 2. ergo, si rerum carentie in decretis diuinis cum eius existentia impossibilem collocentur, falsificari simul duplex contradictorium poterit. Minor hac probatur: quia ex eo præcise, quod vnum contradictorium rei addit, etsi alterum deficiat, res illa, cuiusque existentia non erunt: ergo erit falsum rem existere, atque erit etiam falsum alterum decretum, quod est etiam carentia, & contradictorium est, suo modo existat, & adfit.

7. Octauo probatur conclusio: quia eo modo, quo carentie viuens multiplicari possunt ei mortes: atque, si in decreto impossibilem cum existentia viuens sit viuens carentia, possunt eius carentie multiplicari: ergo & eius mortes multiplicari poterunt, atque esse plures Petri mortes simul: quod est impossibile: alioqui plurimum mortium Petri reus esset, qui plurima impedimenta impossibilem cum eius vita apposuerat. Nec satis firmum illud Spiritus sancti prologium esset: *statutum est omnibus hominibus semel mori*: cum pluries ex pluribus decretis, cum vniuscuiusque vita impossibilem pluries emori possint. Respondeant fortasse huic, & antecedenti argumento Petri, & cuiusvis contingentis contradictorium, & carentiam esse hoc, vel illud decretum: ac proinde non esse carentiam, seu contradictoria Petri plura. Sed contra: quia, vel quodvis eorum sufficit ad tollendum adequatè, & absolute e rebus, & existentia Petrum; vel non sufficit, sed utrumque, vel omnia decreta requiruntur. Hoc extremum dici ab aduersariis nequit: cum afferant quodvis impossibilem cum Petri existentia, quod habet vnumquodque decretum seorsim, esse absolutam eius remotionem, & carentiam. Primum autem est insufficientis solutio. Si enim vnumquodque solum est sufficiens, & adequata absoluta Petri remotio, utrumque simul duplex absoluta, & adequata erit: & sane, nisi vnumquodque absoluta, & adequata, & sufficiens Petri remotio sit, ac proinde ad Petrum remouendum alterutrum, ac non utrumque requiratur, alterutrum requiri non potest, vt patet in hac propositione. *Alter oculus requiritur ad videndum, & similibus.*

CERTAMEN V.

Pro veritate eadem argumenta reliqua, oppositionum solutiones, reique totius conclusio.

1. **A**rguo nono. Quia in hac Recentium sententia illud per se notum principium, *Melius est esse, quam non esse*: delirium, vel somniantium vel amentium est. Siquidem melius longe est decretum, vel prædicatum quoduis diuinum, in quo contingentis creati carentia constituit, quam quoduis esse contingentis creature. Decimo. Cum nolitio existentie Petri, & existentia Pauli eadem in Deo esse possit, poterit identificari non esse Petri, cum non esse Pauli, quod est contra Philosophos omnes, & omnium hominum rationem: Undecimo. Negationes erunt affirmatione demonstrabiles contra omnes Philosophos. Duodecimo. Cum melius longe, imo infinites melius sit non esse, quam esse creati cuiusvis contingentis in hac sententia, infinites etiam melius erit, Deum non amare, non glorificare, non videre, atque ipsi non obedire, quam videre, glorificare, amare; quæ de physica etiam bonitate sunt absurdissima. Atque his similia absurda innumera in hac sententia facile quique deducet.

2. Videamus iam quibus tandem fundamentis tam arduæ opinionationis machina innitatur. Arguunt primo. Negatio datur à parte rei, ergo non est pura negatio, sed ens positium. Probatur consequentia: quia pura negatio solum remouet suum oppositum. Si autem à parte rei datur negatio non solum suum oppositum remouet, sed à parte rei seponit: ergo non est pura negatio. Negatur tamen consequentia prima. Ad cuius probationem negotio minoris suppositum: scilicet aliud esse in negatione à parte rei seponere, atque suum oppositum remouere; imo neque in opposito positum seponere, & sui carentiam formaliter à rebus remouere distinctum est; licet positua entia alia semper munia habeant, quam sibi contradictorias negationes à rebus (eo improprio modo, quo in rebus esse dicuntur) remouere. Instant secundo probando consequentiam: quia, si à parte rei carentie pure sint, conueniunt eis entis passionem, veritas transcendentalis: quia est apta terminare iudicium verum affirmans: nimirum esse illam à parte rei. Vnitatis item: quia cuiusque carentia vnica est in se inflexibilis, atque diuisa à carentia alterius cuiusque. Bonitatis: quia carentie plures amabiliores sunt, quam suum oppositum: vt patet in carentia penarum inferni. Verum nulla ex his entis proprietatibus conuenit carentiis. Non veritas, quæ stat in Positiua essendi soliditate non apparenti, sicut auri calchi, quod aliud est, quam apparet; eam autem soliditatem essendi, quod nullatenus est nusquam habebit: imo vero iudicio affirmatio, nisi aliquid rationis intercedat de negatione iudicari nequit. Nec bonitas physica; cum solum carentia penarum bona sint, quatenus disconueniunt nobis, licet in se bonum physicum, remouent. Unde physice, & in se loquendo, Terantius melior est, quam carentia penarum inferni. Quod autem omisso libera actus prohibiti bona sit, atque actus præcepti mala bonitatis, aut malitia moralis, non physice (quæ sola entis est passio) argumentum est. Sed neque unitas entis conuenit carentiis, quæ omnino non sunt, quare neque ens vnum, sed purum nihil, licet vnius solum entis remotio sit.

3. Obiiciunt rursum. Omisso libera est vere peccatum: ergo absolute est, quando est, ac proinde est ens, & aliquid. Alioqui per nihil Deus sic omittentem damnet. Distinguo maiorem; est peccatum omissionis, fateor: commissionis, diffiteor; & distingo consequens: ergo est vere in morali estimatione, seu moraliter quando est, concedo; physice, nego. Et similiter distingo consequens secundum, atque confirmationem per nihil physicum, concedo; per nihil morale, nego. Eus autem morale,